

Marokkóról mindenkinek sivatagok, tevék és pálmafás oázisok jutnak eszébe. De akad ott más is, mégpedig Észak-Afrika legmagasabb hegyvonulata, az Atlasz, amire az elmúlt tíz évben félezer magyar ember jutott fel.

Az Atlasz tetején

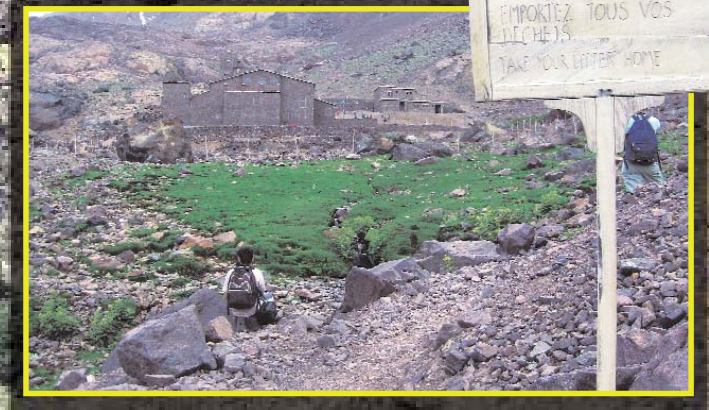
Szöveg és foto: Buzás Balázs
A Baraka túravezetője

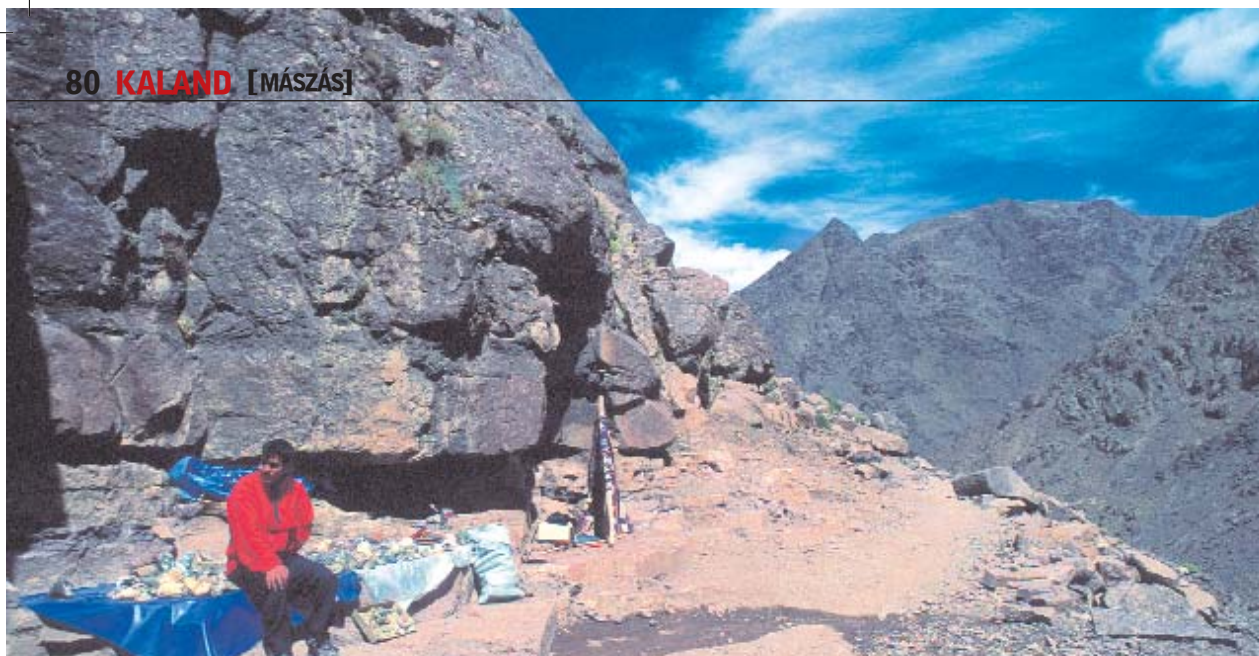

A marrakechi főtéren hatalmas a nyüzsgés, mutatványosok, akrobaták, kígyóbűvölők, vándorzenészek - sőt, teljes zenekarok -, mesemondók és a sütődék kavalkádja várja az utazót. Már nagyon unjuk az otthonról hozott vagy még Spanyolországban vásárolt konzerveket, ami nem meglepő, ha körülöttünk mindenhol párolt zöldségek, frissensültek, főtt kagyló és frissen facsart narancslé fogad. Kóstolni még tilos, mert gyenge európai szervezetünket valószínűleg nem várt reakciókra készítenék a hazaitól eltérő, fűszeres ételek. Majd a hegy után, nyugtatjuk egymást fájo szívvel és visszatérünk városzéli kempingünkbe hogy megfőzzük a vacsorát.

Irány a Magas-Atlasz Másnap korán kelünk, a felszerelés depós és háromnapos felszerelésre különválogatva tornyosul buszunknál. Irány Asni, a Magas-Atlasz kapuja. Ez a falu a Ouirgane-fennsík, 1200 méteren fekszik, ahová közúton, a Moulaj-Brahim folyó vadregényes völgyén keresztül jutunk Marrakechből. A keskeny úton terepjárók és teherautók előzgetnek, nemhiába Asni a régi karavánutak kereszteződésében alakult ki. A tipikus kereskedővárosból a keskeny és rossz minőségű utak miatt csak taxival vagy bérelt teherautóval juthatunk a Magas-Atlasz szívébe, Imlilbe, így mi is búcsút veszünk buszunktól és az előre lebeszélte teherautók platójára szállunk. Teljesen más világba csöppenünk. Sofőreink Marokkó őshonos népét, a berberek képviselik, beszédük és zenéjük egy ősi, titokzatos világra emlékeztet. Gondolatban már Rejtő Jenő légiós regényeiben járunk és ebben nem sokat tévedünk. Pár nap múlva, már a hegyről lefelé menet, a csapat katonaruhába öltözött tagjait egy barátságos öregember - Bonjour Etrange Française! - felkiáltással köszönti, úgy, mint hajdanán (vagy talán még most is) a hegyekben kószáló francia idegenlégiósokat.

Hogy kerültünk Tibetbe? Az 1700 méteren fekvő Imlilhez - ami korábban elzárt hegyi település volt - már jól kiépített aszfaltút vezet, amin ezerrel száguldozó, régi Mercedes iránytaxik közlekednek. A falu kiépítése egy híres film, a Kundun forgatásával vette kezdetét. A Tibetben játszódó filmhez keresve sem találhattak volna ideálisabb és Európából könnyebben megközelíthető helyszínt. A kopár hegyek közt megbúvó apró falvak megszólalásig hasonlítanak a Himalája hasonló településeihez, igaz az ablakkereteket fehérre kellett meszelní, a műezsin hangfalát kikapcsolni és a faluban pár Buddhista ereklyét elhelyezni, de a végeredmény még a statisztául szolgáló helyieket is meglepte.

Marokkó turista info:

Turizmus céljából vízum beszerzése nélkül utazhatunk be a Marokkói királyság területére, ahol így max. 30 napig tartózkodhatunk.

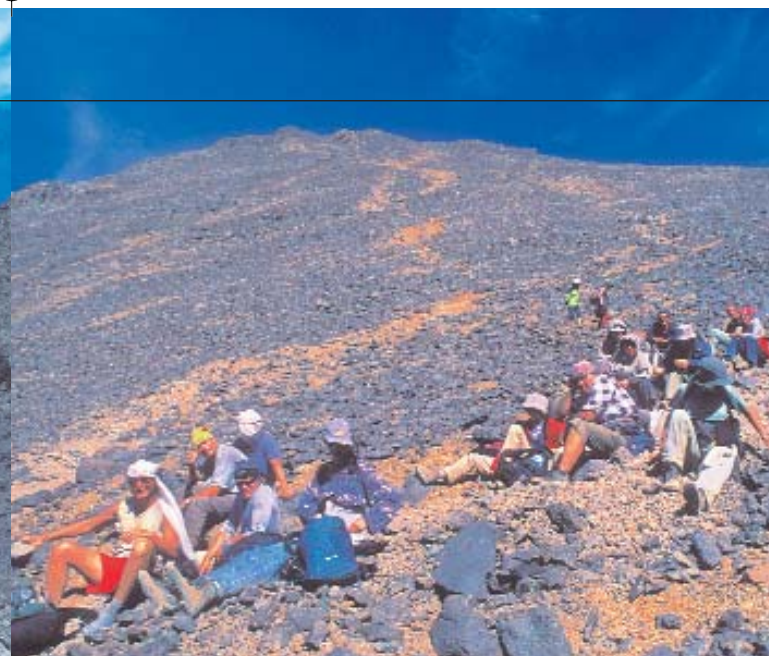
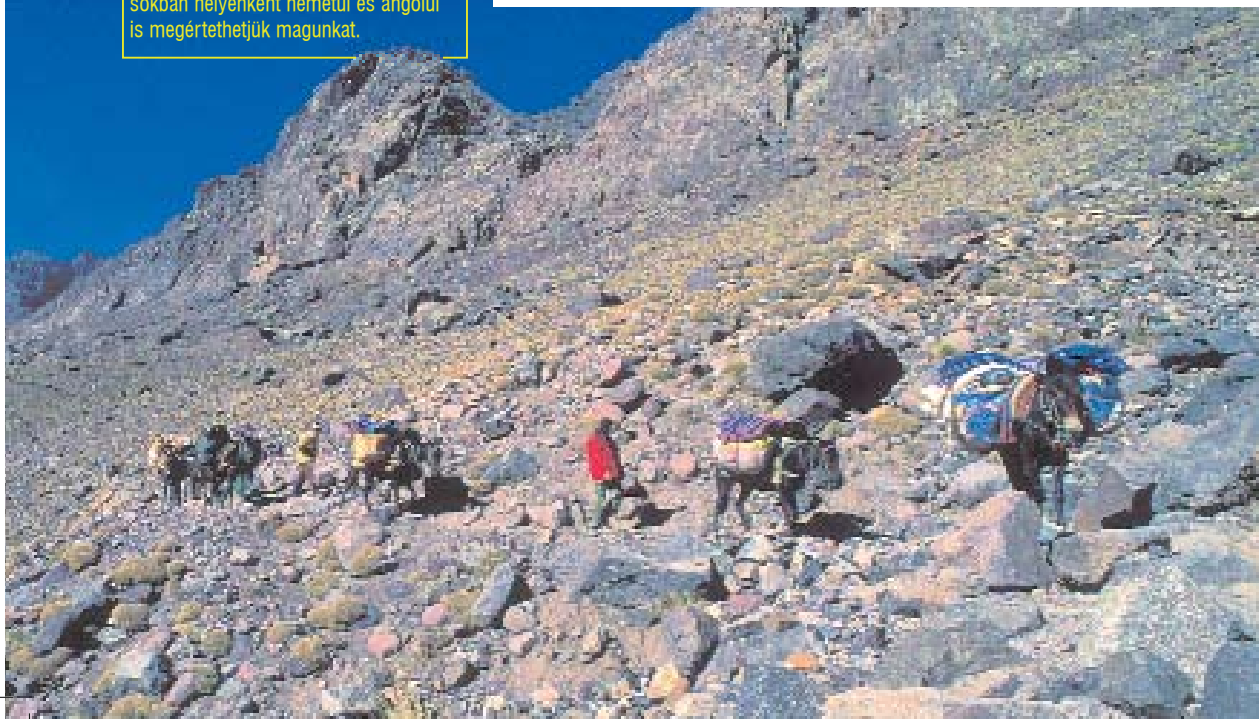
Oltás nem kötelező, ám egy házipatika összeállítása nem árt, különösen a helyi étkezések miatt.

A helyi valuta a dirham (1 dirham kb. 22 Ft), aminek ki és bevitele szigorúan tilos!

Hivatalos nyelv az arab, de szinte mindenki beszél franciául. Nagyobb városokban helyenként németül és angolul is megértethetjük magunkat.

A berber hegyi faluban eredetileg pásztorok és gyümölcsstermesztő emberek éltek, de manapság sokan próbálnak a turistákból megélni. A helybeliek - köztük szállásadók, Mohamed - kis boltokat, magán szállásokat üzemeltetnek, hegyi túrákat vezetnek és mindenhol szőnyeget árulnak. Ezeket nem itt készítik, hanem a szomszédos Aroumd faluból hozzák - meséli Nourdinne, a magyarul egyre jobban beszélő hegyivezető barátunk, majd belemerül a hagyományos Kilim szőnyegek formavilágába.

Akklimatizációs túrát teszünk a faluszéli kis vízeséshez, ami időnként megárad és mindent elmos, pár éve Mohammed autója is áldozatul esett. Talán ez és a berberek hagyományörzése miatt a környékbeli falvak minden év augusztusában egy borjút áldoznak a helyi marabout, azaz szent ember tiszteletére. Kiderül, hogy hiába koplalunk napok óta, vendéglátóink jellegzetes és nagyon finom dhaliát, azaz tojásos lecsót készítenek vacsorára. Senki nem törődik a szabályokkal, miszerint a magashegyi túra előtt jobb nem kikészülni a hasmenéstől.

A Toubkal még nem látszik, egyelőre serpentineken haladunk a 3200 méter magasan fekvő alaptáborhoz.

Clinton, legendák és szellemek

A nappali erős napsütést éjszaka nulla fok körüli hőmérséklet váltja, páran a házba menekülnek. Hajnalban a müezzin ébreszt, ami errefelé még nem magnóról, de kihangosítva visszhangzik a hegyek között. Még nincs melegvíz, de seba, a ház előtt már gyülekeznek a teherhordásra szánt öszvérek, hátziszakjainkat és sátrainkat ők viszik, így a cipéléssel nem kell törődnünk. Habár csak később indulnak, a Kasbah du Toubkal után gyorsan beelőznek minket. Az Atlasz legmagasabb csúcsáról elnevezett, hagyományos berber agyagvár a Kundun fő díszletéül szolgált, manapság méregdrága, de stílusos vendégszállásként üzemel. A legenda szerint Clinton, Schwarzenegger és egyéb sztárok is megszálltak itt, de a hegyet egyikük sem mászta meg. Ez utóbbi tény a berber tinédzsereknek napjainkig vitatott témája.

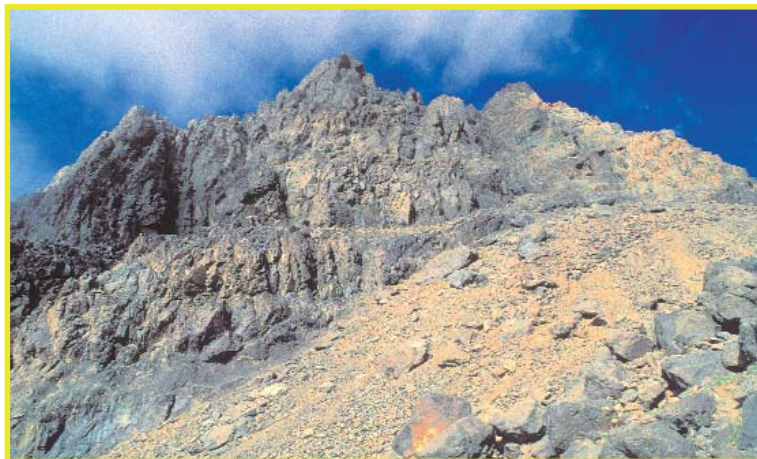
- Irra, irra! - kiáltásokkal előznek be az öszvérhajcsárok, a jól megrakott állatokkal falhoz lapítva a megszeppent túrázókat. A falut övező fenyőerdőt és Aroumd falut magunk mögött hagyva egy széles folyóvölgyön vágunk át. Tavasszal hatalmas áradások lehetnek errefelé állapítjuk meg, szemből rözsét cipelő asszonyok és pénzt kunyeráló gyerekek hada érkezik. Ez is a turizmus hozadéka, helyi barátaim szerint a gyerekeket egyre nehezebb rávenni, hogy iskolába járjanak, a turistáktól lejmolt pénz kecsegtetőbb lehetőség holmi padban ülesnél. A völgy bal oldalán kapaszkodunk felfelé, szemből városi zarándokok és kifáradt hegemászók érkeznek, majd hamarosan befutunk az általunk csak „Mos Easley“ néven futó településre. A 2310 méteren, hegyek közt megbúvó apró Sidi Chamharouch hóféherre meszelt szikláját messziről látni. A legenda szerint Chamharouch egy szent ember, a szellemek királya volt, aki nappal fekete kutya képében, éjjel emberként jelent meg és egyesek szerint halálát ez a hegyről lezúdu-

A Bridgedale a világ vezető technikai zoknija. Tokiotól Montbréáig, Himáljától a Góci Si-vátagig mindenütt a legmegbízhatóbb, legkényelmesebb és legtartósabb zokniként ismert. A Bridgedale zokni az élet valamennyi területén maximálisan kiszolgál. Ha kipróbálsz, érezni fogod miért.

A lábad mindig
Bridgedale
zoknit
vennened!

bridgedale
enduring comfort

ló, hatalmas szikla okozta. Tény, hogy síremléke a fehérre meszelt szikla alatti barlangban - állítólagos lakhelyén - található. 1962-ben kialakított sír fontos zarándokhely, amit csak hithű muszlimok látogathatnak. A kis hídtól balra található szent forrás vizét egy medencébe gyűjtik, ahol a hívők tisztító fürdőt vehetnek. Sokan zarándokolnak ide, hogy a szent csütörtökönként megjelenő hatalmát gyógyulásra vagy sikeres gyermekáldásra használják.

Védelem alatt

Némi pihenés után elhagyjuk a szőnyeg és souvenir árusok által megszállt települést és a Tazarghart Plató felé vesszük az irányt. A Toubkal még nem látszik, egyelőre serpentineken megyünk felfelé, aztán a kóla árus után (ami már fogalom) szintben haladunk tovább a 3200 m magasan fekvő Neltner alaptábor irányába. A völgy oldalát durva törmelék és sűrűn növekvő tövispárna berkek tarkítják. Ez több endemikus állat otthona, itt él az atlaszi nap-pali gekkó, az atlaszi törpegyík és az atlaszi vipera, mely utóbbi annyira nem bírta a turisták lépteit, hogy székhelyét áttette a szomszédos völgyekbe. Hasonló sorsra jutott a leopárd is, mely egykoron elég elterjedt volt errefelé, de a vadászat és a táplálék hiánya miatt egyedyszáma jól megfogyatkozott, így védelmük az 1942-ben alapított Toubkal Nemzeti Park legfontosabb feladatai között szerepel.

Az alaptáborban kőház fogad, melyet a Francia Alpinista Klub üzemeltet, de nem tart rendben. Mivel nem szeretnénk ismeretséget kötni a drága szálláson hemzsegő ágyi poloskákkal, az épület előtt kialakított kempingben verünk sátrat. Ebben a magasságban ez már nem is olyan könnyű feladat. A hirtelen feltámadó erős szelek miatt sátrainkat kövekkel bástyázzuk körül, ami kisebb fizikai megterhelést jelent a vacsorafőzés előtt. Víz, kenyér, csokoládé és egyéb apróságok drágán, de itt is vásárolhatók, bent több csapat főzőcsézik, berber túravezetőink énekelnek és dohányoznak felváltva.

Mindenki a csúcson

A Toubkal meghódítására kora reggel indulunk. Előtűnk meredek törmelékletű magasodik, aki ezen feljön, tuti feljut a csúcra. A kijárt ösvényen csoszogó turisták zaját a magasan keringő varjak kiáltásai és

...dél körül a csapat vége is felér a 4167 méteres csúcra.

Fent vasból hegesztett kis piramis, a kajamaradéokra váró madarak, csodálatos kilátás és néha jégeső fogad.

Hegymászás info

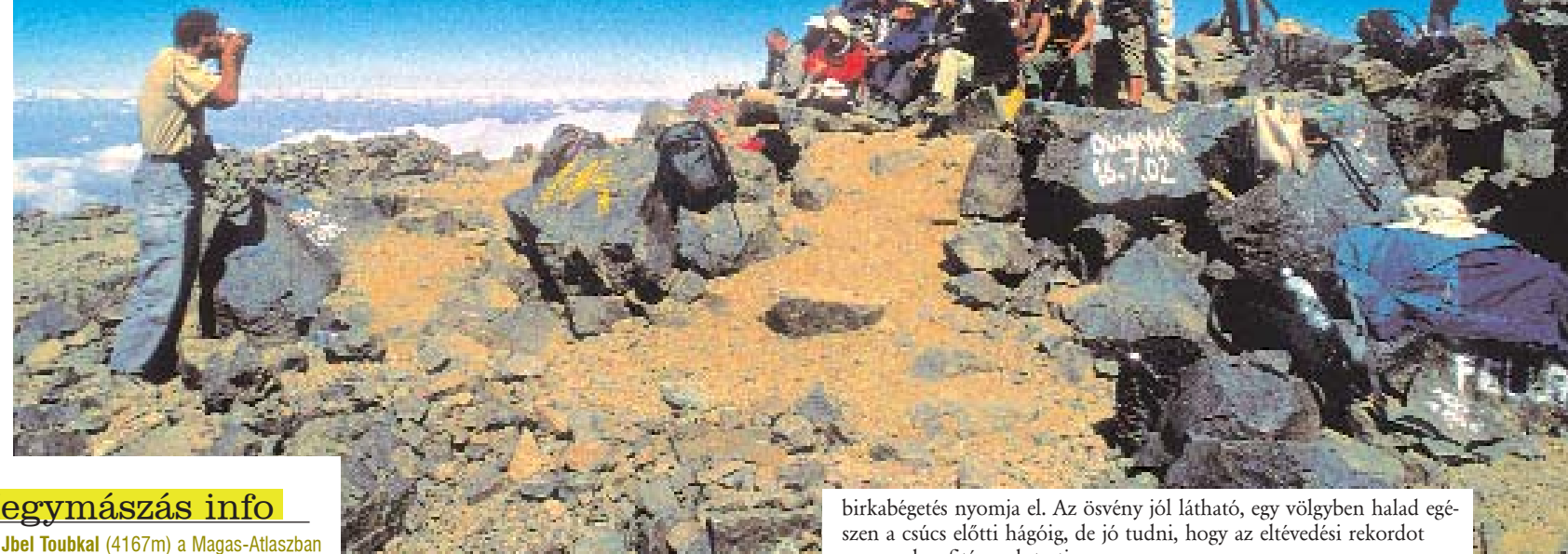
A Jbel Toubkal (4167m) a Magas-Atlaszban található. Észak-Afrika csúcsa. A Toubkal Masszivum nagyrészt zöld vulkanikus kőzetből, andezitből és riolitból épül fel, melyek óriási törmelékes lejtőket alkotnak.

A csúcs magasságát először 1924-ben határozták meg, a háromlábú fém trigonometrikus gúlát 1931-ben helyezték el. **Nyáron a legkönnyebben** mászható négyezres, koratavasszal, amikor még hó van, hágóvassal könnyen járható.

Ha nem szervezett túra keretében mész: Marrakeshből Imlilbe (1800m) kell utazni, onnan mehet a túra a Neltner (más néven Toubkal-menedékház) menedékházig (3200m) Marrakeshből taxival lehet Imlilbe jutni.

TIPP: a Grand Taxi hatszemélyes, így nem olyan drága (Marrakesh-Imlil szakasz kb. 250-300 dirham/autó).

A Francia Alpinklub által üzemeltetett menedékházban az OeAV igazolvány felmutatásával kedvezmény jár az éjszaka árából (150 dirham helyett 90 dirham) Étkezési lehetőség van, ám itt a házban 2-3-szor drágább, mint a falvakban, városokban.

birkabégetés nyomja el. Az ösvény jól látható, egy völgyben halad egészen a csúcs előtti hágóig, de jó tudni, hogy az eltévedési rekordot magyar honfitársunk tartja.

4000 m felett már érezhetően kisebb a levegő oxigéntartalma, így egyre többször állunk meg pihenni. Aki korábban indult már jön is lefe-

lé, dél körül a csapat vége is felér a 4167 méteres csúcra. Fent vasból hegesztett kis piramis, a kajamaradéokra váró madarak, csodálatos kilátás és néha jégeső fogad. Láthatjuk az Atlasz-hegység kopár csúcsait és völgyeit; tiszta időben pedig akár a Szaharáig is elláthatunk. Lent a siklóernyővel tuti célpontnak tűnő Imlil almeligetei zöldellnek, körben ígértes csúcsok magasodnak. Sajnos az nem látszik, hogy sátraink a helyen vannak-e vagy már rég lefújta őket a reggeli szél. Előkerülnek a szendvicsek, elkészülnek a csúcsfotók, a pillanatnyi napsütésből meritünk energiát a lejutáshoz. Természetesen a visszaút már csak fele annyi időt vesz igénybe, mint a csúcra vezető túra, ezért a kora délutáni órákban már a Neltner alaptáborban pihenünk.

Másnap kora reggel fájó szívvel, de lebontjuk sátrainkat, ösvérhátra rakjuk hátizsákjaink és a már jól ismert útvonalon pár óra alatt leereszkedünk Imlil faluba. Az események felgyorsulnak. A buszban már sörrel hűtjük magunkat, felkészülve a száraz és meleg marrakechi kemping sivatagi hangulatot árasztó világára. A medence még mindig nem készült el, de van melegvíz. Mindenki készül és este végre célba vesszük a Jemna el-Fna főteret, ahol immár nekünk készülnek a sülték.

Éghajlat

A Marrakesh felőli síkságon a hőmérsékleti maximum eléri a 42°C -ot, de nem ritka a 45°C sem. Az éjszakai hőmérséklet augusztusban 3000 méteren 15°C, míg a 3600 méter feletti magasságban a hajnalban fagypontra is süllyedhet.

A hó télen akár 1400 méteren is eshet, de tavaszra visszahúzódik a 3000 méteres magasságig. Július elejétől már csak hófoltok találhatók az északi kuloárokon és az árnyékosabb területeken, de augusztus végére ezek is teljesen elolvadnak. A hegyen nincsenek gleccserek, de nyár elejéig nagy mennyiségű hó borítja a magasabb és az északi területeket. A hómentes időszak nyár elejétől szeptember végéig tart. Októbertől május végéig a hegységet vastag hóréteg fedi, ilyenkor síelők látogatják. Leghíresebb síparadicsoma Oukaimeiden település. Innen visz az Atlasz-hegység egyetlen sífelvonója a közeli Oukaïmeden (3273 m) csúcra.